

VIENINGOS DOKUMENTŲ TIPOLOGINĖS KLASIFIKACIJOS KLAUSIMAI

MYKOLAS MASIOKAS

Dokumentų tipologinės klasifikacijos reikšmė. Informacijos fronto darbuotojams aktuali yra bendroji dokumentų teorija ir jos sudėtinė dalis — dokumentų tipologinė klasifikacija.

Dokumentų skirstymas į tipus ir rūšis reikalingas racionaliai dokumentacijos sistemai sukurti ir sudaro bazę darbo su dokumentais metodikai. Klasifikacija padeda patikslinti sąvokas. Be tipologinės klasifikacijos neįmanoma studijuoti dokumentų istorijos, nagrinėti atskirų dokumentologinės krypties darbų, racionaliai organizuoti dokumentacijos fondų bei informacijos tarnybų ir bibliotekų darbo. Todėl šią problemą sprendžia informatika, knygotyra, bibliotekotyra, bibliografotyra, spaudos statistika, archyvistika, mokslotyra, publicistika, tekstologija, menotyra ir kt. Remdamosis savo teorijomis, jos klasifikuoja praktikoje susiformavusius savo sferos dokumentus.

Atlikta naudojamų įvairiose srityse tipologinių klasifikacijų analizė rodo, kad daugelis jų yra nevienodo mokslinio lygio, kitos nenuoseklios, todėl sunkiai suderinamos. Prie tokios išvados priėjo

B. Tiapkinas¹, palygines septynias literatūros tipologinių klasifikacijų schemas: knygų statistikos, knygų leidybos ekonomikos ir organizavimo, redagavimo teorijos ir praktikos, knygų prekybos, bibliografotyros ir knygotyros.

Pastaruoju dešimtmečiu paskelbta gana daug darbų dokumentų tipologinės klasifikacijos klausimu, bet visiems priimtinos klasifikacijos taip ir nesukurta. I. Morgenšternas, apžvelgdamas šios srities darbus, teisingai pažymi, kad ligšiolinės tipologinės klasifikacijos buvo parengtos konkrečioms kokios nors srities praktinėms problemoms spręsti, dėl to jos ribotos². Bene perspektyviausi yra bandymai spręsti tipologinės klasifikacijos problemas kaip dialektinį loginį procesą, remiantis socialinės informacijos dokumentinio atspindėjimo ypatybių tyrimais^{3,4}.

Informatika savo dokumentologine esme siekia universalios dokumentų tipologinės klasifikacijos modelio, nors žinomi informatikai A. Michailovas, A. Ciornas ir R. Giliarevskis daugiausia dėmesio skiria moksliniams dokumentams⁵. Universalios klasifikacijos sie-

¹ Тяпкин В. Г. Вопросы типологии в современном книговедении: Обзор литературы. 1962—1972 гг. — М.: Книга, 1974. — 55 с.

² Morgenштерн И. Г. Проблемы типологии современной книги. — В кн.: Книга: Исследования и материалы. Сб. 30. М., 1975, с. 38—54.

³ Гречихин А. А. Проблемы типологии в современном книговедении. — В кн.: 60 лет советской книги: 3-ья Всесоюз. науч. конференция по проблемам книговедения. Секция общих проблем книговедения. М., 1977, с. 24—28.

⁴ Гречихин А. А. Проблемы типологии книги в свете ленинской теории познания. — В кн.: В. И. Ленин и книга: 4-ая Всесоюз. науч. конференция по проблемам книговедения. Секция теоретических проблем книговедения. М., 1980, с. 14—15.

⁵ Михайлов А. И., Гиляревский Р. С., Черный А. И. Основы информатики. — М.: Наука, 1968, с. 67.

kiai ryškūs ir dokumentalisto G. Vorobjovo⁶, mokslo tyrininko G. Dobrovo⁷ ir kitų darbuose. Universali dokumentų tipologinė klasifikacija būtina siekiant tobulinti dokumentus, jų sistemas, taip pat diegiant Valstybinę automatizuotą informacijos sistemą. Universali klasifikacija turi būti moksliskai pagrįsta ir praktiškai patogi, be to, apimanti visus dokumentus ir efektyvi informaciniame darbe.

Mūsų supratimu, dokumentų tipologinės klasifikacijos sąvokos likis iš dalies neaiškios ir netgi „paslaptingos“, kol jos nesirems bendrąja dokumentų teorija.

Visuotinės dokumentacijos dialektika. Dokumento sąvoka XX a. labai pasikeitė, išsiplėsdama nuo juridinio rašto iki bet kokio materialaus objekto, kuriame užfiksuota informacija, skirta panaudoti ir perduoti laike ir erdvėje. Taip plačiai dokumento sąvoką ėmė aiškinti informatikų protėviai P. Otlė ir A. Lafontenas šio amžiaus pradžioje⁸. Tokia ši sąvoka ir įėjo į šiuolaikinę informatiką. Dabar dokumento sąvoka apima spausdintus šaltinius (literatūrą), nepublikuotus dokumentus (mokslines ataskaitas, depuotus rankraščius, vertimus, brėžinius, raštvedybos dokumentus ir pan.), taip pat meno kūrinius, kino filmus, ESM įrašytus duomenis ir t. t. Juos galima sugrupuoti taip: rašytiniai, fonetiniai, vaizdiniai, matriciniai.

Dokumentų visuma sudaro visuotinę dokumentaciją. Empiriniu požiūriu ši visuma dažnai suprantama neišsamiai, tik kaip dokumentų suma. O iš tikrųjų dokumentacija yra vieninga struktūra, paremta turinio ir formos sąryšiu. Kad ir kokia didelė dokumentų įvairovė, neabejotina, kad visiems dokumentams galioja bendri dėsningumai, kuriuos tiria

bendroji dokumentų teorija. Tai tikslin-ga prisiminti negrinėjant atskiras dokumentacijos dalis, pavyzdžiui, spaudą, ir tuo labiau bendrus dalykus, kaip tipologiją.

Pritaikę dokumentacijai marksistinės dialektikos dėsnius, pastebime, kad ji yra objektyvus socialinis reiškinys. Dokumentacija yra sociališkai determinuota, paklūsta visuomenės dėsniams, bet turi ir savo vidinius dėsnius.

Kaip ir visi socialiniai reiškiniai, dokumentacija nuolat vystosi, tai nulemia išorinės sąlygos ir jos vidinė vystymosi logika. Taigi dokumentacija turi savo plėtotės varomąsias jėgas. Realus visų dokumentų kilmės ir plėtotės pagrindas yra dinamiški visuomeniniai informaciniai poreikiai, jų diferenciacija, prieštaravimas tarp paklausos ir pasiūlos. Taigi poreikiai atlieka dokumentus formuojančią funkciją. Dokumentai savo ruožtu irgi veikia poreikius. Prisiminkime kad ir švietėjišką knygos misiją, direktyvinių dokumentų įtaką visuomenei.

Vystantis visuomenei, išsiplėtojo dokumentacijos turinys, buvo sukurti būdai ir išstobulintos formos tam turiniui išreikšti. Dideli informacijos fiksavimo ir perdavimo, kaip piešinys, raštas, fotografija, garso ir judesio įrašai, išradimai buvo vaisingi visuotinės dokumentacijos vystymosi varikliai.

Dokumentai, kokiomis ženklu sistemomis besiremtų, yra sietiti realių ir formalių ryšių tinklu, kuris atspindi visuomenės ryšius. Dokumentai ne tik priklauso viens nuo kito turinio ir formos atžvilgiu, bet ir sąveikauja. Reaguodami į informacinius poreikius, tipines užklaudas, jie transformuojasi, pagal savo vidinius dėsnius jungiasi į tipus, rūšis, kitas grupes. Taip vyksta dokumentaci-

⁶ Воробьев Г. Г. Документ: информационный анализ. — М., 1973. — 255 с.

⁷ Добров Г. М. Информационная основа истории научно-технического развития. — В кн.: Прикладная документалистика. М., 1968, с. 5—31.

⁸ Otlét P. Traité de documentation. Le livre sur le livre: Théorie et pratique. — Bruxelles: Van Keerberghen, 1934. — 431 p.

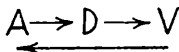
jos vystymosi tendencijų kova, kuri sudaro savaiminio judėjimo šaltinį.

Dabar dokumentacija atlieka esmingą komunikacijos funkciją, be kurios nebe galėtų gyvuoti visuomenė. Tai visuomenės kolektyvinė atmintis.

Dokumento kūrimo faktorių analizė.

Dokumentacijos esmė, savybės ir funkcijos gali būti atskleistos ištiriant jos mikro ir makro struktūras, kurios atitinka „dokumento“ ir „dokumentacijos“ sąvokas. Efektyviausias yra sisteminis analizės metodas, kuris įgalina pažiūrėti į šias struktūras kaip į sistemas, tai yra santykiyje su vartotoju.

Principinė dokumentinės informacijos perdavimo schema atrodo taip:

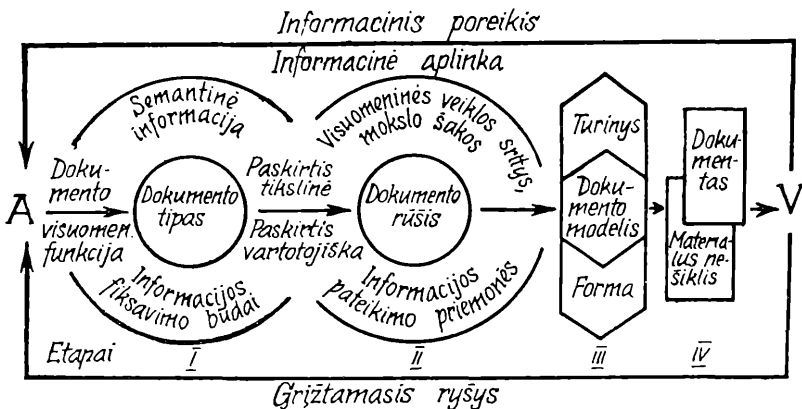

(autorius — dokumentas — vartotojas — grįžtamasis ryšys). Šiuo atveju mus labiausia domina komponentas D (dokumentas). Todėl dokumento kūrimo procesą pavaizdavome atskiroje schemoje, suskirstėme į keturis etapus, nustatėme

ir sugrupavome šio proceso faktorius (veiksnius).

Pirmąkart dokumentai buvo sinkretiniai. Veikiami vystymosi varomųjų jėgų, jie tolydžio modifikavosi ir diferencijavosi, išsiskyrė tipai, rūšys, atmainos. Kiekvienu kūrimo atveju (sistema AD) nuosekliai priimami tipologiniai sprendimai (sudaromas savotiškas „genetinis kodas“), kurie įkūnyti konkrečiuose dokumentuose virsta jų tipologiniais požymiais. Kaip vartotojai reaguoja į dokumentus (DV), autoriai sužino per grįžtamąjį ryšį (VA), kuris tipologijos požūriu veikia kaip dokumentų natūralios atrankos faktorius. Tai dialektiška. Sinkretinius dokumentus nuo šiuolaikinių diferencijuotų skiria ilgas vystymosi periodas, per kurį išsišakojo dokumentacijos medis, bet principinė dokumentinės informacijos perdavimo schema liko ta pati, kadangi ji išreiškia proceso esmę. Tačiau dabartinis dokumentas, kai jis kuriamas kaip užkoduotas, sąlygiškai pakartoja plėtotės atsišakojimus. Tai galima pasekti modeliuojant dokumento kūrimą faktorių schemoje.

DOKUMENTO KŪRIMO FAKTORIŲ SCHEMA

Autoriai, atlikdami „visuomeninį užsakymą“ ir patys būdami informacinėje aplinkoje, kūrė ir kuria dokumentus. Veikiami diferencijuoto informacinio poreikio, autoriai pirmiausia diferencijavo ir diferencijuoja dokumentus į sustabintą grupę (tipus) pagal visuomenines funkcijas. Tipas — tai santykinai pastovi dokumentų visuma, istoriškai susidariusi bendros visuomeninės funkcijos pagrindu. Pavyzdžiui, visuomenės, jos organizacinių vienetų valdymo funkcija. Valdymas yra ryški visuomeninės veiklos sfera, reikalaujanti savos dokumentacijos. Autoriai, kurdami valdymo dokumentus, iš turimos semantinės informacijos atranka reikiamą ir numatoma įmanomą informacijos fiksavimo būdą.

Taigi pirmuoju etapu dokumentai paskirstomi į tipus pagal visuomenines funkcijas, o tipo viduje — pagal informacijos fiksavimo būdus (rašytiniai, foto, kino, fono ir kiti to paties tipo dokumentai). Jei pažvelgsime į pirmąjį šiuos dokumentus pradinėje jų vystymosi stadijoje, tai pamatysime, kad jie visų pirma išsiskyrė visuomeninėmis funkcijomis (valdymo, kulto) ir informacijos fiksavimo būdais (piešinys, logografinis raštas)⁹.

Toliau vyksta dokumentinės sistemos adaptacija priklausomai nuo susiklosčiusių visuomeninės veiklos sričių, mokslo ir meno šakų. Dabar kuriant dokumentą taip pat visuomeninė funkcija graduojama pagal tikslines paskirtis į bendras ir specialias, konkretizuojama pagal vartotojišką orientaciją. Semantinė informacija atitinkamai profiliuojama, dokumentas gauna savo objektą. Priklausomai nuo to autoriai parenka arba sukuria atitinkamas informacijos pateikimo dokumente priemones (dalių išdėstymas, stilius ir pan.). Šiuo, antroju, etapu formuojasi dokumentų rūšys. Rūšių formavimasi lemia informa-

cinio poreikio diferenciacija pagal tikslines paskirtis. Rūšis yra santykiškai pastovi dokumentų visuma, susiformavusi tipo ribose bendros tikslinės paskirties pagrindu.

Rūšies viduje dokumentai kuriami pagal individualius modelius, kurie skiriasi turinio tematika ir pateikimo forma. Turinis ir forma neatskiriami sušije, viens kitą sąlygoja, sudaro vieningą struktūrą. Lemiamos reikšmės čia turi subjektyviai suprantama dokumento paskirtis, kurios pakitimas reikalauja kitokios struktūros.

Dokumento kūrimas užbaigiamas modelio materializavimu, tai yra tiesioginiu informacijos fiksavimu materialiaime nešiklyje. Materialus nešiklis yra atskira kategorija, jis nepriklauso formos sričiai. Tai dokumento „įpakavimas“. Dokumentas gali būti kilnojamas iš vieno nešiklio į kitą (iš popieriaus į mikrofilmą ir t. t.). Užbaigtą dokumentą sudaro trys dalys: adresas, tekstas ir paieškos aparatas.

Dokumentacijos sistemą reguliuoja grįžtamasis ryšys tarp dokumentų vartotojų ir kūrėjų.

Faktorių schemeje išryškinti devyni pagrindiniai požymiai, pagal kuriuos tikslingiausia klasifikuoti dokumentus, nustatyta požymių hierarchija. Štai ji: 1) dokumento visuomeninė funkcija; 2) informacijos fiksavimo būdas; 3) tikslinė paskirtis; 4) vartotojiška orientacija; 5) kilmė; 6) informacijos pateikimo priemonės; 7) tematika; 8) forma; 9) materialus nešiklis. Toks požymių eiliškumas, mūsų supratimu, atitinka dokumentų kūrimo etapus — nuo sistemos prie uždavinių — ir gali būti natūralios hierarchinės klasifikacijos pagrindu.

Dokumentacija yra sudėtingas darinys. Joje daug pereinamųjų tipų, rūšių, atmainų. Ilgainiui atmainos vis daugiau ir daugiau pradeda skirtis savo požy-

⁹ Vladimirovas L. Knygos istorija: Senovė. Viduramžiai. Renesansas. XVI—XVII amžius. — V Mokslas, 1979, p. 12, 23, 24.

DOKUMENTŲ TIPOLOGINIŲ KLASIFIKACIJŲ

Sąjunginiai knygų rūmai ¹¹	Mokslinė literatūra	Gamybinė techninė literatūra	Oficiali dokumentinė, instr. ir normat. lit.	Mokomoji literatūra
Vadovėlis „Bibliotekų fondai“ ¹²	Moksliniai leidiniai	Gamybiniai leidiniai	Oficialūs leidiniai	Mokomieji leidiniai
V. Andrianova ir F. Kuzinas ¹³	Mokslinė literatūra	Gamybinė techninė literatūra	Oficiali dokumentinė literatūra	Mokomoji literatūra
I. Morgenšternas ²	Moksliniai spaudiniai	Gamybiniai spaudiniai	Oficialūs spaudiniai	Mokomieji spaudiniai
L. Kastrilina ¹⁴	Mokslinė literatūra	Gamybinė techninė literatūra		Mokomoji literatūra
D. Teplovas ¹⁵	Mokslinė techninė literatūra	Gamybinė techninė literatūra	Oficiali dokumentinė literatūra	Mokomoji techninė literatūra
G. Korsunskaja ¹⁶	Originalūs moksl. dok. Apžvalgos		Direktyviniai, instr., norm. dokumentai	Mokomieji dokumentai
G. Vorobjovas ⁶	Mokslinė techninė d-cija Mokslinės techn. ataskait. Projektavimo konstr. dok.		Administravimo valdymo d-cija Finansinė ek. d.	
G. Dobrovas ⁷				
Išvestinė klasifikacija	Moksliniai dokumentai	Gamybiniai dokumentai	Valdymo dokumentai	Mokomieji dokumentai

miais ir pagaliau atsiranda naujos rūšys, tipai. Šis procesas susijęs ne tik su dokumentų, bet ir su informacinės aplinkos laipsnišku, lėtu kitimu. Taip iš modifikacijų saiko ribose išauga naujos

kokybės. Tai nenutrūkstamas procesas. Todėl jokia klasifikacija negali sklandžiai sutalpinti visų dokumentų grupių, bet ir nenuostabu: kiekviena klasifikacija yra schematiška ir tarnauja bendro-

INTERPOLIACIJOS LENTELE

Mokslo populiarinimo literatūra	Masinė politinė literatūra	Zinytinė literatūra	Informacinė literatūra		Grožinė literatūra Lit. vaikams	
Mokslo populiarinimo leidiniai		Zinytiniai leidiniai	Bibliografinės priemonės			
Mokslo populiar. ir fantast. lit.		Zinytinė literatūra	Informaciniai bibliografiniai leid.			
Mokslo populiarinimo spaudiniai	Masiniai polit. spaud. Krit. spaud.	Zinytiniai spaudiniai		Reklaminiai spaud.	Grožinė lit.	
Mokslo populiarinimo literatūra	Publicistinė literatūra		Mokslinė informacinė literatūra		Grožinė lit.	
Populiarinimo techn. literatūra	Techninė publicistika	Zinytinė tech. literatūra				
		Zinytiniai dokumentai Kronika				
	Grožinė publicistinė dok.		Bibliograf. referatiniai leidiniai	Reklama	Grožinė literat. Menas	
						Dokumentai paminklams
Mokslo populiarinimo dokumentai	Publicistiniai dokumentai	Zinytiniai dokumentai	Bibliografiniai dokumentai		Meniniai dokumentai	Dokumentai paminklams

sioms tendencijoms išryškinti — tokia yra jos paskirtis.

Dokumentų tipologinių klasifikacijų interpoliacija. Tipai ir rūšys yra dokumentų sistemos adaptacijos visuomeni-

niams informaciniams poreikiams išdava. Taigi visuomeninių informacinių poreikių struktūrinis pjūvis galėtų būti dokumentų tipologinės klasifikacijos pagrindas. Dar daugiau, jis galėtų išryš-

kinti „baltus langučius“ visuotinės dokumentacijos sistemoje, kaip Mendelejevo periodinėje elementų lentelėje. Tačiau savo žodžio čia dar netarė psichologija. Todėl daugiausia tyrinėjami praktikoje susiformavę dokumentai, retkarčiais peržvelgiamas jų išaugimas, net nebandant ekstrapoliuoti ateities vystymosi kryptių. Iš čia kyla klasifikacijų ribotumas.

Dokumentų tipus ir rūšis galėtume apibrėžti, jei sugebėtume išskirti jų grynąsias formas ir abstrahuotis nuo tarpinių. Bet tam reikia iširti jų bendrąsias savybes ir požymius. Teoretikai šiuo klausimu dar nesutaria. Tačiau akivaizdu, pirma, kad dauguma sukurtų ir kuriamų klasifikacijų artimos išeities principais. Antai beveik visi tyrinėtojai teigia, kad dokumentų visuomeninė funkcija ir paskirtis yra tipų ir rūšių išskyrimo pagrindas. Antra, įvairių sričių dokumentų klasifikacijos sumoje apima visą dokumentaciją. Tais dviem momentais pasiremdami, mes pabandėme esamų ir siūlomų klasifikacijų interpoliacijos būdu išvesti vieningą dokumentų tipologinės klasifikacijos variantą. Standartizacijoje tai vadinama simplifikacija. (Lentelė).

Dauguma tipologinių klasifikacijų skirtos literatūrai klasifikuoti. Bet nemaža rašytinių dokumentų lieka nepublikuota. Ypač daug nepublikuotų lieka valdymo, gamybinių ir mokslinių dokumentų. Tai lyg povandeninė dokumentacijos dalis. Ji be didesnių išlygų atitinka literatūros tipus. Funkcinio požiūriu tie patys tipai ryškūs ir nerašytiniuose dokumentuose (fonetiniuose, vaizdiniuose ir matriciniuose), pavyzdžiui, kino filmuose. Pažymėtinas geitas kino filmų išplitimas. Be meninių, dabar turime mokslinių, gamybinių, mokomųjų ir kitų tipų kino filmų.

Sudarytoje tipologinėje klasifikacijoje dokumentus pagal visuomeninę funkciją suskirstėme į dešimt tipų.

Pagrindiniai tipai:	1. Moksliniai. 2. Meniniai. 3. Publicistiniai.
Pagalbiniai tipai:	1. Valdymo. 2. Gamybiniai. 3. Mokslo populiarinimo. 4. Mokomieji. 5. Zinyniniai. 6. Dokumentai paminklai. 7. Bibliografiniai.

Išskirti trys pagrindiniai dokumentų tipai atspindi pagrindinius tikrovės pažinimo metodus. Publicistinis tikrovės atspindėjimo metodas pastaruoju metu laikomas savarankišku¹⁰.

Iš septynių pagalbinių tipų pažymėtini valdymo dokumentai. Tai imlus terminas. Jis apima oficialius, direktyvinius, instruktyvinius ir normatyvinius publikuotus ir nepublikuotus dokumentus, taip pat gausius matricinius dokumentus, kurie atsirado mechanizuojant ir automatizuojant valdymą. Zinytinių dokumentų tipas atitinka rusiškąjį „spravočnyje“.

Likusieji du dokumentų tipai turi ypatingų savybių. Dokumentai paminklai — tai unikalais tapę spaudiniai, archyviniai rankraščiai ir brėžiniai, muziejų eksponatai, reti fotokinofono dokumentai ir pan. Dauguma dokumentų anksčiau ar vėliau tampa nepajėgūs atlikti savo visuomenines funkcijas. Tik nedaugelis transformuojasi, pakeičia funkciją, tapdami istorijos paminklais. Tai įdomus dokumentacijos reiškinys. Bibliografiniai dokumentai ypatingi tuo, kad tarnauja „lėjimu“ į visuotinę dokumentacijos sistemą, ją organizuoja. Jie neseniai pripažinti savarankišku tipu, kitaip tariant užpildė tipologinės klasifikacijos „baltą langutį“.

¹⁰ Черпахов М. С. Проблемы теории публицистики. — М., 1971, с. 13.

Užsienyje reklama ir kultas turi atskirus dokumentų tipus. Mums jie nebūdingi.

Siame straipsnyje pateikiamas vieningos dokumentų tipologinės klasifikacijos variantas ir jo sudarymo prielaidos

gali būti naudingi tolimesniems srities tyrimams.

Respublikinė mokslinė
techninė biblioteka

Įteikta 1981 m. gruodžio mėn.

LENTELĖJE PANAUDOTŲ ŠALTINIŲ IŠNAŠOS

¹¹ Печать СССР в 1979 году: Стат. сб./Всесоюз. кн. палата. — М.: Статистика, 1980. — 207 с.

¹² Библиотечные фонды/ Под ред. Ю. Н. Столярова и Е. П. Арефьевой. — М.: Книга, 1979, с. 148.

¹³ Адрианова В. П., Кузин Ф. М. Типы и виды естественнонаучной и технической литературы. — М.: Книга, 1973. — 96 с.

¹⁴ Кастрюлина Л. Н. Проблема типологии литературы и ее значение для практики редактирования. — В кн.: Книга: Исследования и материалы. Сб. 26. М., 1973, с. 33—48.

¹⁵ Теплов Д. Ю. Типология технической литературы: Учеб. пособие. — Л.: Ленингр. гос. ин-т культуры, 1973. — 79 с.

¹⁶ Корсунская Г. В. Типология первичных публикаций, освещаемых в реферативном журнале ВИНИТИ. — Науч. техн. информация. Сер. I. Организация и методика информ. работы, 1969, № 7, с. 11—14.

ВОПРОСЫ УНИВЕРСАЛЬНОЙ ТИПОЛОГИЧЕСКОЙ КЛАССИФИКАЦИИ ДОКУМЕНТОВ

МИКОЛАС МАСЕКАС

Резюме

Автор рассматривает документацию с позиций марксистской диалектики как объективное социальное явление. Документация сформировалась на базе типовых общественных запросов. Для упорядочения и использования документации необходима универсальная типологическая классификация, охватывающая все документы: письменные, фонетические, образные и матричные. Такая классификация может быть создана на основе общей теории документов, развивающейся в рамках информатики.

В статье помещена факторная схема процесса создания и развития документа, на которой моделируется образование признаков типологической группировки.

Отдельные научные дисциплины разработали частные типологические классификации (издательскую, библиографическую, библиотечную, книготорговую, архивную и др.), интерполируя которыми можно вывести универсальную. Такой вариант классификации представлен. В нем всеобщая документация разбита на десять функциональных типов: три основных (научные, художественные и публицистические), пять дополнительных (управленческие, производственные, научно-популярные, учебные и справочные) и два особых типа (документальные памятники и библиографические документы).

THE MAIN PROBLEMS OF UNIVERSAL TYPOLOGICAL CLASSIFICATION OF DOCUMENTS

MYKOLAS MASIOKAS

Summary

The author considers the collection of documents from the stand of Marxist dialectics as an objective social phenomenon. The collection of documents has been formed on the base of typical social inquiries. For the regulation and usage of the collection of documents it is necessary a universal typological classification which includes vwritten, phonetical, graphic and matrix documents. Such a classification in the limits of informatics can be created on the basis of common theory of collection of documents.

The paper carries factographic scheme which develops and creates the document on which the formation of typological classification signs are based.

Separate scientific disciplines have worked out some particular typological classifications (publishing, bibliographic, library, book commercial, archives, etc) interpolating which it is possible to raise a new, universal one. The article represents such a variant. All the general collection of documents in it is divided into ten functional types. Three main are: scientific, artistic, publicistic, five supplementary (administrative, industrial, scientific-popular, educational and inquiry) two special types (documental monuments and bibliographical documents).